

Il·lustració Catalana

REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

ANY X

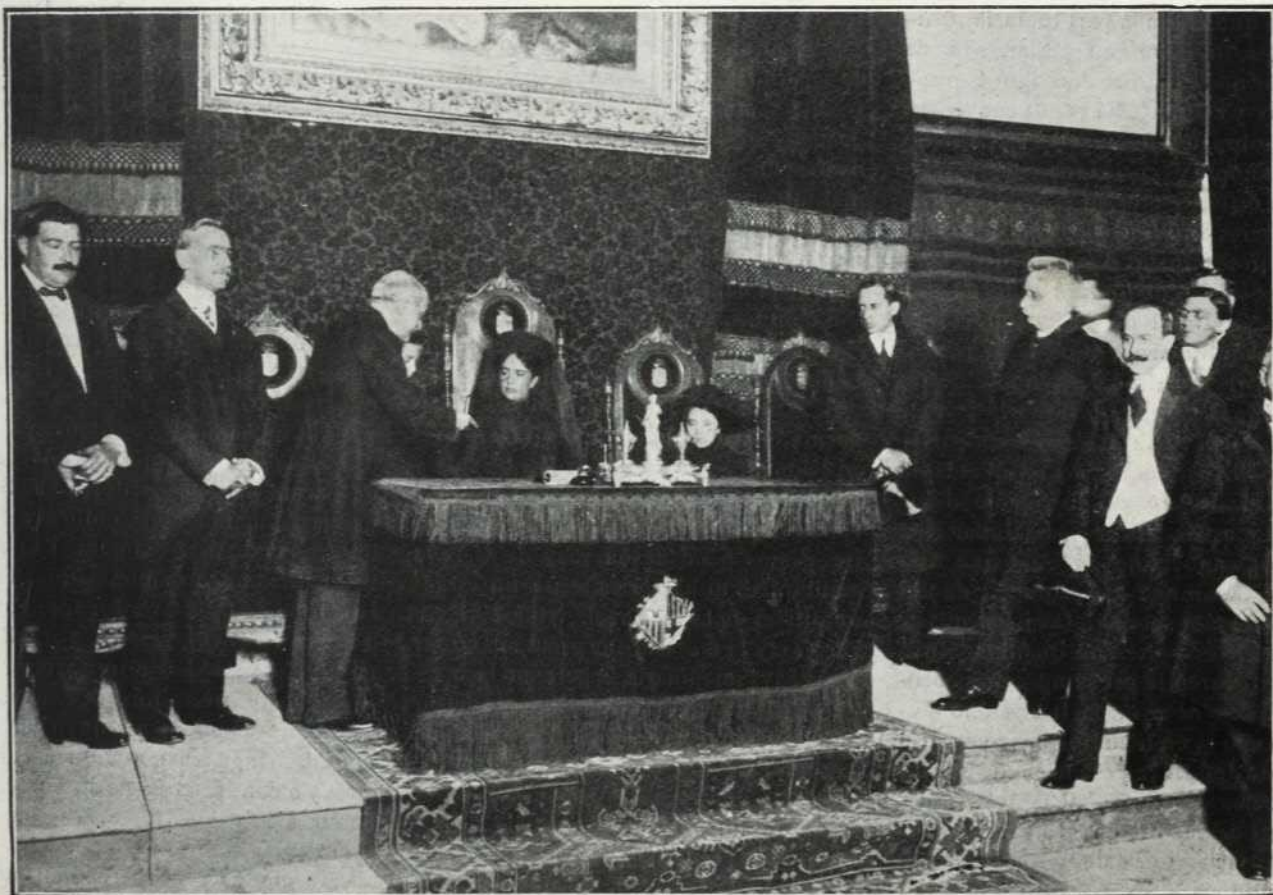
BARCELONA 7 JULIOL 1912

N.º 474

L'HOMENATGE DEL ATENEU BARCELONÈS A EN JOAN MARAGALL

LA MEDALLA EN MEMORIA D'EN MARAGALL FETA ENCUNYAR PER L'ATENEU. OBRA D'EUSEBI ARNAU

A LA SALA DE CENT. LA ENTREGA DE LA MEDALLA A LA SRA. VIUDA DE MARAGALL PER MANS DEL ALCALDE SR. SOSTRES
(Ballell f.)

DISCURSOS DE LA FESTA DE JOVENTUT

SENYORS:

En una festa de Joventut no sé si'ls que no som joves tenim dret a parlarhi, però les exigències del ordre ab que ha de celebrarse m'obliguen a dir algunes paraules qu'us asseguro seràn molt poques.

Es aquesta una festa senzillíssima y sense caràcter oficial de cap mena. La benemèrita ILUSTRACIÓ CATALANA tingué la bona pensada de fer una crida al jovent aficionat a qualsevol de les Belles Arts y que sense haver arribat encara als 20 anys s'hagués ensajat en la producció d'alguna obra, pera que n'hi fes entrega. Si la desconfiansa en les propies forces, la por de no haver encertat, los dubtes naturals, la manca de relacions ò qualsevol altra rahó havien tingut inèdits aquests ensaigs fins ara y a sos autors sense saber si eren dignes de la publicitat, la ILUSTRACIÓ s'en carregava de presentarlos a un triple Jurat literari, musical y artístich pera que senyalés aquells en que ja hi trobava condicions positives qu'indicaven una via ben empresa.

Y la ILUSTRACIÓ CATALANA, havent realisat son propòsit, avuy convoca als escriptors y artistes distingits pera que ab los primers aplausos ab que's veuràn saludats per nostre públich, sempre assegat de belles emocions, guardin un bon recort d'aquexa festa, que son concurs ha de fer tan agradable, y'ls enardeixi pera conseguir noves y superiors victories.

Per lo que toca a la part literaria, única de que'm correspon parlar, s'ha de confessar que'l resultat ha sigut ben satisfactori y'l Jurat s'ha pogut convèncer de que sobre les fluctuacions y tanteigs ab que sempre es curiós anar a sorprendre al poeta ò al escriptor en la elaboració de ses primeres obres, hi havia en nostra joventut un sentiment d'art ben decidit, y sobre tot ha tingut lo gran goig de poguer pressentir la persistència de nostre renaxement literari per que la generació que puja ve impulsada pel noble desitx de continuarlo y enriqueir-lo.

Y axò es tot y ab aqueix breu parlament podria donar per terminada la meva tasca. Però es impossible dexar passar aquesta ocasió sense saludar efusivament a aqueix novell estol que ve a oferir a Catalunya les primicies de son talent y de sa inspiració. Oh joves fills de la Bellesa, les portes de qual magnífich temple trobarèu ja per sempre més obertes; nó ja en nom de la ILUSTRACIÓ CATALANA, nó ja en nom de mos companys de Jurat, sinó en representació de tots los vells poetes y escriptors de la nostra terra, segur de que no faig cap usurpació al atribuhírmela, jo us dono solemnement la benvinguda y us asseguro que serèu rebuts per ells ab los brassos oberts y encoratjats pera realisar l'obra qu'ara comenseu y qu'ha de contribuir a perpe-

tuar la tradició literaria de Catalunya, a la que continuaran calumniant los que solament volen calificarla d'industriosa.

En vosaltres y en los altres jovesans corferits també per vostres matexos sentiments y per iguals aspiracions, en vosaltres y en los que seguiràn estimulats per vostre exemple, posem la esperança de que ha de continuar l'esplendor intelectual de la nostra rassa. En vosaltres hi hem vist les primeres tintes rosades d'una auba nova, prometedores d'un día esplèndit. De vosaltres havem aplegat aqueix pomell de floretes que no son filles encara de cap nova primavera, però que ja l'anuncien, flors senzilles, humils, sense colors esclatants ni flayres molt vives, però flors castes, ignoscents, ni profanades per cap mal alè ni recremades pel sol, ni tacades per l'insecte ni enlletgides per la pols, flors semblants a aquelles ab que modestament los camps s'enriolen molt abans de que la terra s'enjoyi ab les magnificències del Abril ò del Maig.

Vosaltres entrarèu aviat al plè de la vida y si en ella us servexen de guia y de far vostre esperit artístich y vostra set de ideal, la sabreu passar triomfadors de tots sos perills y ses miseries. Si Deu us ha cridat pera allissonar als homes ab vostres invencions literaries ò pera encisarlos ab vostres cants, tingueu una idea ben alta de la vostra missió y no'ls temeu los contratemps, per qu'entre mitx d'ells us farèu forts pera resistir totes les lluytes.

Si'ls ensaigs qu'avuy nos oferiu no han de ser un frèvol passatemps, si hi hà en vosaltres, com es de creure, la llevor dels poetes y dels escriptors qu'han de guanyarse un nom ilustre, no prengueu a mal qu'en aquexa festa d'iniciació us donguem encara alguns consells, qu'es casi lo únich de bo qu'us poden donar los que ja han vist passar molts anys per son demunt.

Formèuse una elevada concepció de la Bellesa com a una perfecció absoluta dels sers y prenèu aquesta alta idea com a norma y subjectauili totes les vostres creacions. Si sou poetes, volèu ben alt y volèu ben lluny, però tot mesurant les vostres forces, afermèu abans be los vostres passos y no dexèu may de vista la realitat. No hi hà poesia sense un estudi fondíssim de la vida real. Ningú hi viu enlayre, y la fantasia que preté sols córrer per espays imaginaris se pert en la buydor. Fins l'àguila té necessitat de baxar a terra pera refer ses forces y pera empendre noves volades.

Si sou observadors y esteu cridats a descriure en la narració ò en la novela los drames originats per nostres passions, la lluyta dels caràcters, les complicacions de la nostra existencia, estudièula encara més la vida y la naturalesa, esbrinèu sos misteris, fins sos vicis y sos pecats, però

idealisèula y ennoblíula ò donèuli immens relleu, axecantla de tota mesquinesa y de tot lo qu'es brut, trivial ò vulgar.

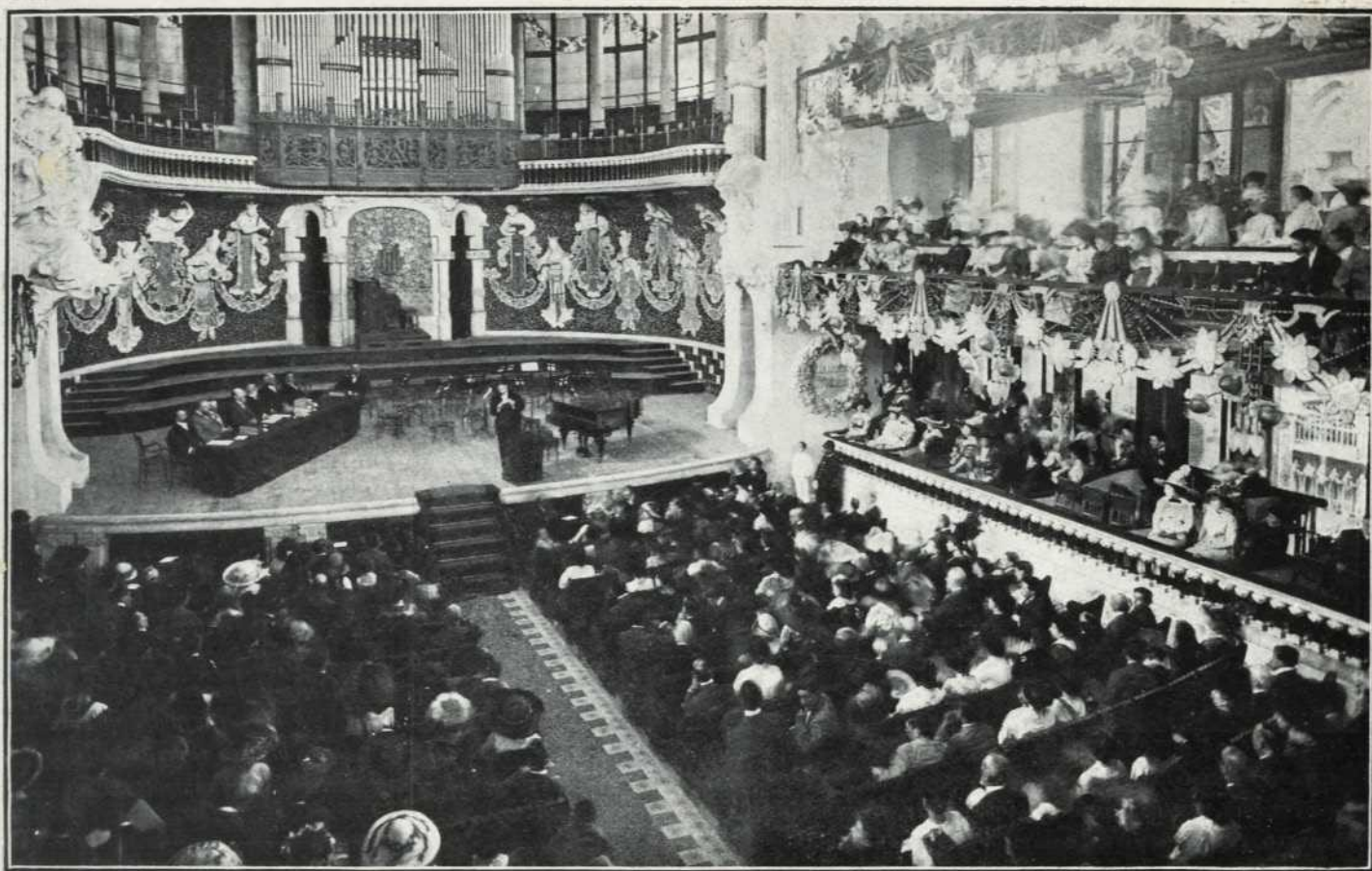
Si realment valeu y creix vostre nom y adquiriu gloria, no us enceguei la vanitat, qu'es y ha estat la ridícula tara de bona part dels intellectuals. Pensèu que per molt que feu, hi han hagut Mestres sublimes als que ja es casi impossible igualar y que Deu envia sols cada molts sigles y pensèu que tots aquests Genis se distingiren quan vivien per sa senzillesa y per sa modestia.

Y finalment, si sou bons catalans, escriviu sempre pensant en Catalunya. Mentres ella no recobri son poder perdut, metres se vegi sa gloria escarnida ò deconeguda, l'escriptor català té obligació de convertirse en defensor seu y en sacerdot consagrat a sa veneració. No vol dir axò qu'hagi de tenirse sempre als llavis; basta tenirla en lo cor y inspirarse en ella al empendre un treball. Com més catalana sia una obra, més universal serà; com més ben escrita estigui en nostra llengua, més dret tindrà a la immortalitat. Quatre sigles d'intents infructuosos d'implantar la llengua castellana a la nostra terra han fracassat en la probatura que, per altra part, han rebutjat y rebut ab menyspreu los propis escriptors de Castella.

L'arbre de la nostra literatura en bona hora plantat ja fa mitx sigle y qu'hem vist axecarse tan digne y magestuosament, no pot pas morir. La soca es bona, l'arrel es fonda y no hi hà cap por de que cap mal vent lo pugui abatre. Dues generacions li han donat honor y grandesa y quan la qu'ara actualment lo vetlla desaparegui ò's senti defallida, ve obligada a ocupar son lloch la joventut qu'avansa. Confiem en ella.

Oh joventut, joventut! tu ets entusiasme, tu ets força, tu ets salut, tu ets energia. Tu seràs la nova brotada d'aquest arbre del renaxement literari, el novell fullam que'l tornarà a vestir de joya y de bellesa. Y llavors l'arbre creixerà ab les pluges del cel y'ls adobs de la terra, se reforçarà al impuls d'una sava vigorosa y's multiplicaràn les branques y s'extendrà y cobriràn de nius. Lo sol l'omplirà de clarors y'ls aucells de cants. Sos ramatges donaràn bona ombra y'ls vents los gronxaràn graciosament. Y tu, Joventut, hauràs fet tota aquesta obra. Tu seràs la corona de fresca verdor que l'omplirà d'ufana y d'alegría, essent l'orgull de la terra y l'enveja dels altres arbres, y axis aniràs complint ta missió generosa, fins qu'una nova generació, quan ja't sentis cansada, vinga ab nou dalit a substituirte y a continuar la gloriosa tasca d'ennobrir més y més lo sacratíssim arbre, d'augmentar la seva honra, la seva fama, la seva gloria, y de perpetuar, mentres Deu vulgui, la seva vida, qu'es la vida de la patria.

J. FRANQUESA Y GOMIS.

LA GRAN SALA DEL ORFEÓ CATALÀ DURANT LA CELEBRACIÓ DE LA NOSTRA PRIMERA FESTA DE JOVENTUT, QUE VA TENIR LLOCH LA TARDA DEL 29 DEL PASSAT JUNY, DIADA DE SANT PERE. — (Bailell E.)

JOVENT que sents la vocació de la música, amparathi fort en aquesta vocació, per que la música es l'art bella que filtra més al fons de l'ànima humana. Es l'emanació primordial de nostra natura, quan aquell no sé què misterios que'ns axeca radiants, triomfadors, per sobre del món de la materia en un moment de vibració intensa, nos fa penetrar un sentit d'eternitat.

La música es l'esposa virginal del misteri de la nostra ànima. Tot lo del món es representatiu d'aquell sublim més enllà, qu'es l'agulla imantada, encantadora de tots els anhels de nostra vida. La música es el buf de l'esma del esperit cap al ideal. Les altres arts belles, quan al ideal s'acosten, a la música emmanllevan el ritme, fins la melodia, en cert sentit; les matexes arts plàstiques, en ses obres més transcendents, sembla traslluhexen també un fons musical quan més s'acosten al misteri profund del ésser.

Jovent que sents la vocació de la música; sígues fort en aquesta vocació; fort, pur y sincer.

Per esser fort, treballa constantment en afinar les aptituds que Deu t'ha regalat pera que perfeccionis; sense'l treball, la vinya més xamosa se neuleix y fruyts no dona. Per esser pur, mira sempre enlayre; que'l cor ardent sols servexi pera donar més forsa als pensaments nobles que may falten en l'hora hermosa de la vida. Pera esser sincer, mira qui ets y d'hont vens. No vulguis escarnir als estranys per grans que sien. Cànta en la modalitat de ta rassa; més val esser humil y verdader

que falsament gran y enlluernador. No's rompen els lligams de la Natura sense'l càstich terrible de Deu. Qui no es sincer profana la santetat del ideal que diu proclamar.

Vosaltres qui comenseu ab pit y ab ardentia de cor y ab talent adivinador del misteri del art, avant sempre y amunt; ab treball, ab pureza y ab la santa sinceritat.

Axís nos donarèu, temps a venir, aquell art fort y gran y nostre que tant anhelem pera la nostra patria.

LLUÍS MILLET
(Del Jurat de Música)

SENYORS:

Permetèume que vinga a dirvos tan sols, un parell de mots en nom del Jurat de la secció gràfica d'aquest certamen de Joventut. No caldria pas donarvos aytal molestia després de les atinadíssimes consideracions qu'han fet suara el mestre Franquesa y el mestre Millet, als novells literats y als novells músichs quals obres acabeu de consagrar ab els vostres aplaudiments.

M'hi empeny el mestre Matheu, ànima y vida d'aquesta festa, qual emoció encara'ns commou a tots; ell l'estima la joventut per qu'es el més jove de nostres poetes vells y a ell li'n debem sentir grat d'aquesta solemnia festa d'encoratjament.

Es, per altra part, una festa de reacció contra un mal establert convencionalisme. Estavem atravesant una època d'in-

versió en el món del Art. Els joves se'ns mostraven tristos y decadents, desesperansats y pessimistes, y en cambi, els vells pintantse barbes y bigotis, nos volien fer creure en la joventut de sa producció. Per axò, havem volgut conèixer la gent tal com son y havem cridat a concurs al jovent ardit y entusiasta qual paper en el món del art era desempnyat per pares graves que hi feyen el galan jove. Vosaltres, artistes novells, heveu acullit ab goig la nostra crida, vegent oberta una porta que fins ara'ls convencionalismes y les agències de reputacions us tenien barada y ens haveu ofert la fruyta de vostre enginy, recoberta ab el pello aspre y selvàtich de vostra inexperiencia. Obert qu'ha sigut, n'havem tret el fruyt qu'espera l'acció del foch ò de l'aygua bullenta de la experiencia pera que sia mengivol y agradós a tan selecte auditori.

Tinch de confessarvos qu'en les Arts gràfiques y plàstiques no esperavem tant de vosaltres. Fins y tot alguna de vostres obres ens ha fet pensar si hi havia engany, que prompte heveu dissipat ab vostres honroses comprobacions. Axís y tot, no vindran en mal hora algunes advertencies que m'han pregat de fervos y aquí van. En primer lloch, siguèu mentres el temps ho permeti, joves de cor y de pensa. La joventut es alegrfa, es goig, es sinceritat. La joventut té de cantar el goig de la vida, ab la música eterna de la veritat. Teniu devant vostre obert el gran llibre en el qual hi trobarèu totes les ensenyances: la naturalesa. Mes no cregau als qui la disfressen convertint en gene-

LO CENTENARI DE LA MORT DEL GUERRILLER VALENCIÀ JOSEPH ROMEU

LA MANIFESTACIÓ CÍVICA ORGANISADA PER LA SOCIETAT VALENCIANISTA "LO RAT-PENAT" DE VALENCIA, PER LA COMMEMORACIÓ DEL CENTENARI DE LA MORT DEL GUERRILLER DE SAGUNTO (MURVEDRE) EN JOSEPH ROMEU, AL PASSAR PER LA PLASSA DE LA REYNA.

DESCOBRIMENT DE LA PLACA COMMEMORATIVA DEL CENTENARI DE LA MORT DEL HÈROE SAGUNTÍ. — (Gomez Duran f.)

ralitat lo qu'es sols accident. La naturalesa, obra perfecta del Criador es bella y es sincera. No us escarrassèu en cercarhi el costat lleig. Serà veritat un moment tan sols, mes prompte se confondrà en la magestuosa armonia de tons y de relleus que li donen sa suprema hermosura. Un cel gris pot ser bell, mes no teniu de ferlo sempre gris y ennuvolat per que en nostra terra no es pas axís com generalment se'ns mostra.

Pintèu y esculpíu lo que vejau a vostre entorn, y estudièu la producció dels grans mestres consagrats per la historia;

axís serèu originals. Mes pera produhir no us preocupèu dels qui us volten y poden ofegar la vostra incipient personalitat. No escoltèu als qui tracten d'enganyarvos proclamant la sublimitat del Art sens patria; ben al contrari, accentuèu lo que caracterisi les bel·leses de la vostra terra y no us dexèu enlluernar per les modes del extranger. D'allí sols els grans exemples teniu de copiar; dels mestres antichs qu'ompliren tota una època y encara avuy resulten auriolats de joventut y d'actualitat al voltant de ses obres. El gran Velàzquez, Miquel Angel, Beetho-

PETITES PROSES

per

R. SURIÑACH SENTIES

XXIII

L'ORFA GENTIL

Son còs gentil que, ab pobresa endolat, s'esllanguia de la solitud, no va fer pietat a ningú; sols va encendre al seu voltant passions y cobejances. Tant, que aquell rostre pàlit de dolor va haver de pendre en la defensa rojors y expressions heroyques.

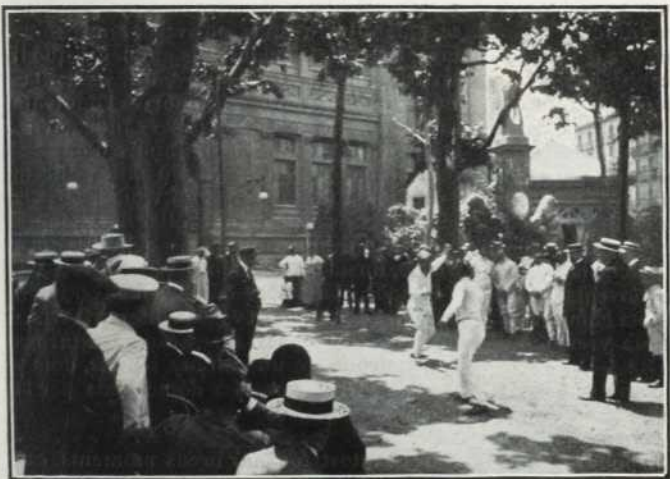
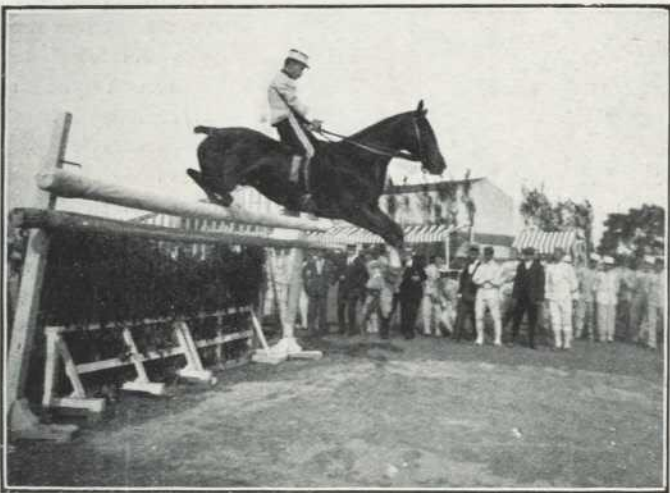
Y quan en la lluyta no va poder sesistir més — havia sentit fret, havia sentit fam, — quan els dolsos brassos de verge penjaven vensuts, lànguidament, com

branques d'atmetller esquexades, y va venir l'acceptació d'un benestar que a baixa veu la vida li oferia a cambi dels goigs arrencats a sa carn jove, vergonyosa y trèmola, abans que joyells y habillaments esplèndits jo sé lo que va adquirir l'orfa gentil: jo sé que va adquirir, ja ab complascència, una gavia costosa, de bronze y de cristall, pel vell canari amich que li havia alegrat tot temps la feyna en la perduda pau y claretat de aquella cambra humil de bona noya.

ven y Bach tenen encara avuy la frescor dels pochs anys, per que foren de sa terra y de son temps. Estimèu l'estudi y el treball y no feu lo que no sentièu. Siguèu joves, mes sense disfressa. Els qui pera complaure al públich volen escarnir els fets del jovent y les criatures, els hi diem pallassos. Joves artistes, no cayguèu may en aquestes baxeses.

BONAVENTURA BASSEGODA.
(Del Jurat d'Art.)

SPORTS A BARCELONA

LA CONCURRENCIA AL CAMP DEL POLO. — DOS SALTS NOTABLES.
UN ASSALT D'ESGRIMA ALS JARDINS DEL PALAU DE BELLES ARTS
(Ballell, f.)

DEL MEU CARNET

SON esperit, en seguida exaltació heroyca, vibra en perpètuu entusiasme... Si tinguessim que immortalisar sa memoria en escultura de marbre, axecariem sos brassos y obriríem sa boca en gest de victòria y fariem resplandir en tot son rostre l'auriola brillant de la glòria.

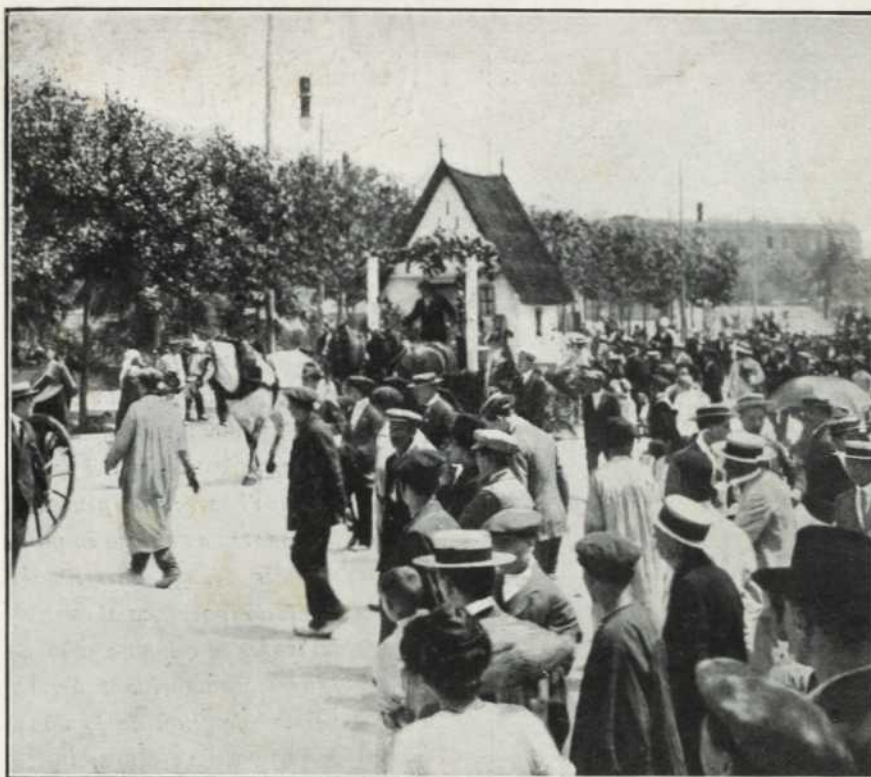
Es el que interromp ab un ¡bravot! estentori el paragraf patriòtic del parlament de meeting y el que tira'l barret als peus de l'espasa després que ha donat mort al toro en mitx de la plassa; el que mentres s'axuga unes llàgrimes furtives que la exaltació li arrenca al contemplar la desfilada de les tropes en columna d'honor davant del Capità general y son brillant Estat Major, canta tot un poema a la beltat de la dòna qu'acaba de passar per son costat; el que insisteix en l'aplaudiment quan ja'l públich del Teatre ha fet axecar vint vegades el teló, y el qu'enlayra al artista sobre sos brassos de ferro en la solemniat despedida; el que petoneja frenèticament al petit fillol que li ha recitat Por entre unas matas profetisantli una glòria carrera, y el qu'envia'l primer telegrama de felicitació a qualsevol descobridor, general, polítich ò diplomàtic del món per son darrer invent; el que a la sortida de les públiques reunions electorals fa rotllo y ab sos crits descompassats atrau la bandera... Es el metall sorollós de la gran orquestra social, el lluent daurat del retaule familiar, el gallaret de colors cridaners de tota festa, el cimbori de tot edifici moral, el recitador obligat d'estrofes ditiràmiques, la enlluernadora apoteòsis de tot acte públich, l'himne triomfal, el xampagne, ¡el victor! ¡l'hurra! el barret que voleya en l'ayre, els crits desde'l cim d'una cadira, el deliri, l'entusiasme... En sa carrera d'iluminat més d'un cop la desgracia ò la mort entenebra sos ulls gloriosos ab una boyra negra y es allavors quan si de cap manera troba la fórmula d'exaltació per l'estoicisme ò'l sacrifici ò'l valor, passa de llarch girant el cap y resta com una necessitat de sa vida un motiu qualsevol que torni a fer vibrar aquella corda de son cor qu'es la única tònica de sa existencia... En l'escalafó dels optimistes y per sobre dels matexos ideòlechs y satisfets ocupa'l primer lloch per dret propi l'entusiasta, per que, sobre les esperances dels primers y les vaguetats dels últims, ell aplaudeix lo real, lo ja conegut, lo present, y axecantho sobre son cap ab ayres de triomfador fa estremir les multituds mostrant exaltada la veritat gloriosa... Es el sentimentalisme romàntich axecantse sobre totes les miseries positives, senyalant el camí de la victòria...

CARLES DE FORTUNY.

UNA CAPTA VALENCIANA A BARCELONA

L'incendi del cine de Villarreal, que tantes víctimes causà per la dexadesa y l'imprudència temeraria d'alguns, va alsar un clam de protesta general y despertà seguidament els sentiments caritatius qu'acudiren afanyosos a aminorar en lo possible tantes desgràcies.

El Centre de valencians d'aquesta ciutat no podia restar inactiu davant de tal desgràcia y, actiu com sempre, va organitzar una cabalgata alegòrica de la terra dels seus amors, y ab ella va recórrer els carrers d'aquesta ciutat germana, a la qu'ells tant honoren, demanant als seus habi-

EL CARRO DE "LA BARRACA" SORTINT DELS JARDINS DEL PARCH

tants una almoyna per les víctimes del incendi de Villarreal.

Aquella la composaven uns carros representant entre altres una *barraca* valenciana, aquella casa típica dels *llauradors* de l'horta tan ben cantada pel gran Llorente y pel novelista, també valencià, Blasco Ibañez, y el típic *Miquelet*, el campanar que casi podem dir qu'es emblema de Valencia. També hi havia parelles de *llauradors* vestits de festa.

Les fotografies d'aquesta plana diuen prou clar com va complir el seu deure patriòtic y humanitari aquella entusiasta agrupació valenciana.

GRUPES VALENCIANES QUE COMPLETAVEN EL QUADRO

EL CARRO "EL MIQUELET" QUE CRIDÀ L'ATENCIÓ

(Ballell f.)

D'UN CREPUSCLE...

Agonejava la tarda. En l'atzur del firmament serè, límpit com un cristall, feyen vïa uns cirrus ataronjats, y un oreig fresquívol, ab sentors múltiples, encomanava suavitats y delícies...

La plana tenia un encant virgilià: dormitaven sota'l vel del crepuscle les cullites madures, y un himne polifònic de mils veus nocturnes s'exultava de totes bandes. La pupila de Venus lluhia solament en l'infinít.

Les montanyes, d'un blau fosch, anaven descolorintse y's borraven els relleus ab lentitut.

Els caminants passaven, davant tanta magnificència, ab el cap cot, ajupit sota'l pès de l'angoxa y de la febre, caminant d'esma. Eren l'espòs, la muller y un infant, escupits del sí d'una societat egoista, tancada als sentiments generosos y a la caritat ab els desvalguts. El destí se'ls enduïa a lo llarch dels camins, sens esperança, ab la mort que'ls seguia les petges y ab l'espectre del dolor cavalcant sobre'ls seus muscles denarits y febles...

El caminava callat, ab la pesada pipa de castanyer penjanta de la seva boca mustia,

xuclant les últimes escorrialles d'un tabach pestilent, recullit en els suburbis concorreguts de la urbs que'ls gitava enfora.

Ella, més concirosa y abatuda, se repenjava del bras esquer del espòs, afeblida y lassa, arrossegant els seus peus diminuts sobre la brossa y'ls palets cantelluts de la via; tirada a l'espatlla la denarida alforja, buyda de pa y plena de misèries; xuclada de carns com un cadavre vivent, ab la seva fas perfilada y bruna, sense bellesa; ab uns ulls mansoys, blaus com un gorch, esfrondats dintre les conques y calcigats per la bullentor de les llàgrimes, moventse entre un encuny morat, qui deya tota la misèria y tristor d'aquella ànima abatuda y errabonda...

L'infant, espigat y ros com les messes daurades que l'oreig gronxava pels camps madurs, ayrós y gentil, seguia tot darrera, ab son company dilecte, un pobre violí — que li recordava mellors temps de sa curta vida, quan ell era ayrós y nou també —, bonyegat y ab una misèria de cordes...

Pera l'infant, la ruta aquella tenia'ls seus encants: ell caminava fins alegrement y tot, ohint la xerradissa dels aucells sobre les copes dels arbres, lliure dels pressentiments que domenyaven sota son pès fatídich les ànimes d'aquells dos essers abatuts, que caminaven en silenci al seu davant.

Ell mirava l'opulència de la plana borrosa, la grandària dels horitzons descolorintse ab lentitut a mida qu'avensaven les ombres; sentia la placides dels moments que li arribava a l'ànima, commoventli, y's delitava sentint com l'oreig li amotava l'opulenta cabellera, descuydada; y la seva ànima, d'infant y d'artista, s'movia al impuls d'una serena vibració... y d'aquell seu amich dilecte — el violí que duya com un trofeu entre'ls seus brassos — ne feu brollar en sonora parla un'abundor de sons delicadíssims, tristos, finament torbadors...

L'espòs y la muller se giraven envers son infant, y per primera vegada durant la trista ruta, s'esvahí de les seves cares taciturnes la melancolia, y un estrany somris, dols y breu, aclarí la seva fas domenyada per la febre.

Mes tantost fou per breus moments, car el Dolor, gelós de la seva presa, tornà a cavalcar ab més força sobre'ls muscles denarits y febles dels vianants, a lo llarch de la inclementa via...

La nit pesava sobre'l món, emperò pesava encara molt més sobre aquelles vides atzaroses...

Lluís G. PLA.

LA FESTA DEL PEIX A SANT PERE DE TORELLÓ

EL SR. DARDEP, AUTORITATS Y POBLE DIRIGINTSE AL RIU. — EL POBLE CONTEMPLANT EL LLENSAMENT DELS PEXOS
ELS NOYS DE LES ESCOLES TIRANT PEXOS AL RIU. — ASPECCE DE TIRAR LA PEXERA A L'AYGUA. — (Ballell f.)

SEGON CONGRES EXCURSIONISTA CATALA

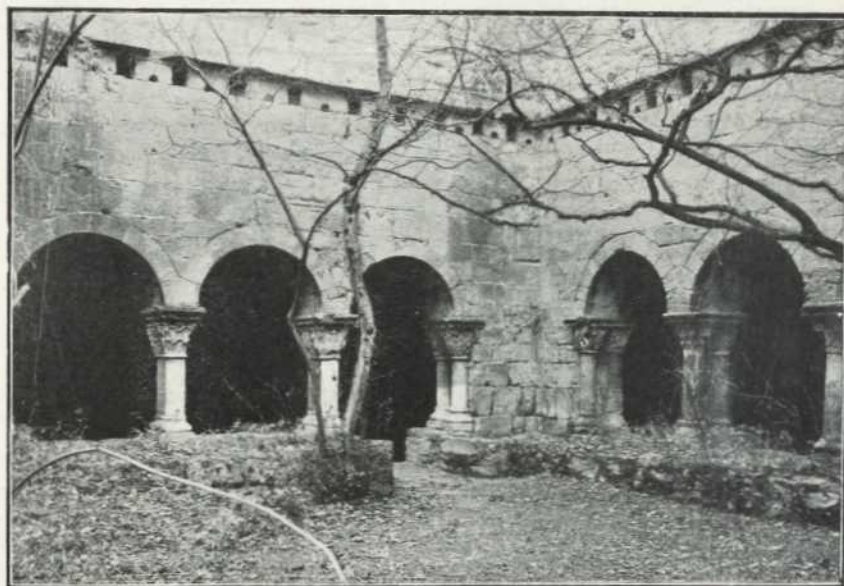

GRUPU DE CONGRESISTES DURANT LA VISITA A SANT BENET DE BAGES

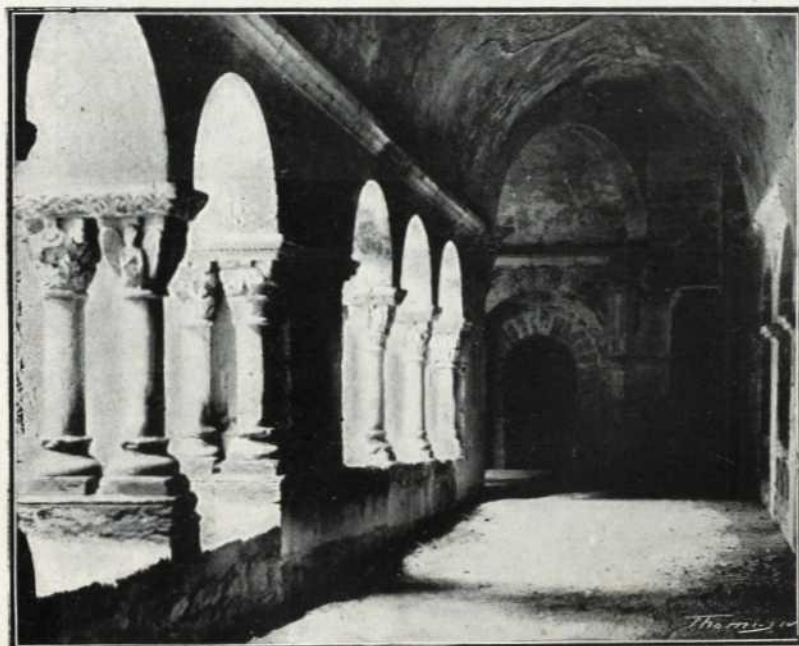
Ab motiu del segon Congrés excursionista català celebrat a la ciutat de Manresa'ls dies 28, 29 y 30 del passat Juny, un bon nombre de senyors congressistes feren una visita al antic monestir de Sant Benet de Bages, avuy propietat del celebrat dibuxant Ramon Casas, y ab motiu de la mateixa, l'inspirat poeta lleydatà Magí Morera y Galicia escrigué l'hermosa poesia que reproduhim en aquesta plana, acompanyada d'un grupu d'excursionistes y de dues vistes dels artístichs y antichs claustres d'aquell vell monestir.

INSTANTANIA

*La nit que va cayent
cobreix pietosament
l'antic cenobi en runes.*

UN ASPECTE DELS CLAUSTRES DE SANT BENET

UN ALTRE COSTAT DELS CLAUSTRES

*Los murs s'han esberlat...
tot cau que fa fredal ..
tot just s'aguanta'l claustre.*

*Als daus dels capitells
hi parlen els cisells
d'un art de fa dèu sigles;*

*y baix y acanonat,
el claustre despullat
té pesantors de tomba.*

*L'herbatge enfiladis,
ja hi dona un toç d'encis;...
mes no hi fa res. . tot plora.*

*Tot plora y va cayent
sentint l'anyorament
d'un viure tan pretèrit.*

*Quan l'ombra l'invadeix,
llavors un punt floreix
la flor de les ruines;*

*la flor que's bada al cel,
berent en cada estel
glopades del misteri;*

*qu'en la foscor vibrant
se torna interrogant,
y parla ab fonda llengua,*

*qu'apar com si digués:
— No'l sentiràs may més
ton viu brandar del angelus!...*

*Per tu, en l'eternitat,
sols hi hà la gran pietat
dels clams del diaes irael!... —*

*A voltes, té'l consol...
com ara!... El rossinyol
omple la nit de somnis.*

*Sa veu es fló' y perfum,
y es dols galet de llum
que brolla nit enlayre,*

*y els ossos del convent
senten l'extremiment
d'aquell amor que canta.*

M. MORERA Y GALICIA

Sant Benet de Bages, 30 Juny 1912.

Ab aquest número repartim
els últims folletins del drama
Aquesta Administració cuyda del seu relligament portantli els folletins en bon estat y vint cèntims

EL PA D'ALTRI

y la seva corresponent coberta.

UNA FESTA GREGA A LA "CASA DE FAMILIA" DEL CARRER DEL CARME

UNA ESCENA DEL FILOCTETES DE SÒFOCLES

ELS ORGANISADORS, DIRECTORS Y EXECUTORS DE LA HERMOSA FESTA

D'UN PARLAMENT

Y aquí'ns hi trobem en la casa dels humils, entre la gran família dels humils, dels qui treballen, dels qui estudien, dels qui s'eduquen y's perfeccionen y dels qui — oh, hermos exemple! — quan cerquen un esplay es en els sports y a les arts a qui'l demanen, y així els veyem ab jòchs atlètics enrobustir llur còs ò aplegar-se en un chor pera cantar cançons de la terra que sempre duen a l'ànima flayra y consol de poesia... Y, ara, derrerament han format el quadro dramàtic al qui aneu a veure jugar algunes obres del teatre grech. Sentireu a Sòfocles y a Eurípides en aquest escenari improvisat, com ho eren els primitius ahont va néixer la comedia. La visió que us podrèm donar d'aquell teatre serà, per força, deficientíssima, mes l'erudició

dels uns y la fantasia dels altres la completarà, estant segurs de que la veurèu ab simpatia, malgrat no esser completa, que una bella estàtua, mutilada y tot, es sempre hermosa.

Potser algú no comprendrà'l plaer que les obres clàssiques puguen proporcionar als qui estan mancats d'una superior cultura, com així mateix dubtarà del valor educatiu que puguen tenir per aquests. Que pensin en lo que s'ha dit dels llibres per noys — y qui diu noys, diu *poble*, l'etern infant: — «Les obres que més els plauen son les obres genials, les grans creacions, escrites en estil robust y plè de sentit. Aquestes son les que exerceixen un gran poder en tota imaginació jove, naturalment oberta a la poesia.» Y es perque sovint tenim necessitat d'oblidar la terra, d'oblidar la realitat ab llurs decepcions doloroses... «que rès hi hà al món més assedegat de bellesa, ni que més fàcilment s'embelleixi que

una ànima — ha escrit Mæterlinch — y, mirantho be, no es la bellesa la qualitat que, de mancarhi ò serhi, fa que la vida sia miserable ò be divina?...

Per axò no havem de tenir may por de sembrarla pels camins, que allí podrà restarhi setmanes, anys, però no's disoldrà, com no's disol el diamant; algú passarà al cap de vall que la veurà lluhir, la recullirà y se'n anirà content...

Y si aduch sembrada pels camins no es perduda, ¿còm pot perdres en un jardí, si farà les flors més belles?... Aquí'ns hi trobem en un jardí; la Casa de família n'es un, en el que hi nexen y s'hi desenrotllen nobles activitats, bells ideals, esperansadores energíes, que son les flors d'uns arbrissons qu'en els fangals del abandó, sens la cura d'un jardiner, no haurien tret sinó espines, y que al esser trasplantats aquí, al redós del amor, han convertit les espines en flors...

D. COROMINAS PRATS.

BENEDICCIÓ DE LA CAMPANA REGALADA A LA IGLESIA DE SANT JAUME D'AQUESTA CIUTAT PEL SEU RECTOR DON CELESTÍ MATAS AB MOTIU DE LES SEVES BODES D'OR. — (Saga:ra f.)

REVISTA

Les Mancomunitats al Congrés

L'esperit de Catalunya ha vibrat intensament per tota Espanya durant la passada setmana, contribuint extraordinària y eficaçment al desvetllament integral de les forces vitals y conscients del nostre país.

No es pas d'avuy que les coses de Catalunya, bones ò dolentes, ara per unes, després per altres causes, fan giravoltar la vida política d'Espanya al voltant d'elles.

Ja en temps d'en Sagasta y després en època d'en Silvela; més tart ab en Maura y en Moret, ara ab en Canalejas, el Parlament, a pesar seu, ha d'ocuparse y preocuparse de Catalunya.

En vòls adversaris de la seva personalitat s'empenyen en soterrar els projectes que's fan pera donar llibertat al nostre poble, per que's projectes ressuciten y s'imposen als matexos que's combaten. Va ser combatuda la Lley de Règim Local sols per sospitar qu'afavoria a Catalunya, y ara torna'l partit lliberal a discutir-la y convé fins en Moret en qu'allò era bo y útil. Passat poch temps més, tots proclamaràn a les Mancomunitats com lo millor del món. Així son els polítics centralistes. Es qüestió de paciència y temps.

El pobre Canalejas, qu'en aquest assumpte s'ha portat enfront de Catalunya com un cavaller, com tot un home, per més que se n'hagi de sentir de totes de boca dels que li han vingut fent la gara-gara, ha fet públich qu'alguns diputats dels que combaten ara'l projecte de les Mancomunitats no l'han llegit tan sols, puix fins hi ha qui ha arribat a dirli que'l projecte de lley de referencia es una reproducció de les Bases de Manresa!

Però lo qu'als catalans ens convé remarcar be, com un encoratjament, com una esperança pel demà de la patria, es el fet notori y irrefutable de que's dos partits tur-nants espanyols ò lo que se'n diuen partits lliberal y conservador, per boca dels seus quefes han declarat al projecte de Mancomunitats l'un y l'altre al d'Administració local, com part integrant y imprescindible de la seva vida política, axò es, que ni en

Maura pot governar sense dur a la pràctica el seu projecte d'Administració local, pel que tant van treballar els catalans, fins al punt de deures a n'aquella tasca patriòtica les murmuracions del traspàs d'alguns al partit conservador, ni en Canalejas, com acaba de dir ell en plè Congrés, vol ni pot continuar formant govern si no arriba a ser lley el projecte de les Mancomunitats que s'hi està discutint actualment.

Vègis, donchs, per quin cantó ha vingut a ferse imprescindible'l donar a Catalunya una satisfacció, encara que petita, a les seves aspiracions descentralisadores.

No queden més, ara com ara, que's repa-tanis, els vells xaruchs que no han servit may més que pera acabar d'anorrear l'Espanya; aquells homes de les guerres colonials, del Tractat de París y de la lley de Jurisdiccions, representants els més fastigiosos de les conxorxes caciquistes que tan funestos resultats han donat a totes les regions espanyoles.

L'encoratjador espectacle qu'ofereixen els representants de Catalunya, formant una sola pinya al Congrés pera defensar l'aspiració catalana condensada en la Lley de les Mancomunitats, ha de dir molt a les altres regions; puix si així com son avuy los diputats catalans los únics que, representant la seva regió, s'encaren ab el centralisme rutinari y malversador, se trobessin acompanyats de representants genuins d'altres regions espanyoles, qu'avuy no tenen una veritable representació al Congrés, en tant que's dalexen per les aspiracions regionals y descentralisadores, altra fora l'actitut dels polítics, y sobre tot molt diferent l'estat financier y cultural de la desventurada Espanya.

LÀPIDA DE PLATA REGALADA PER DUPLICAT ALS SENYORS SEDÓ Y MARQUÈS RESPECTIVAMENT, PER SES GESTIONS EN LA REVISIÓ ARANZELARIA DE 1911

(OBRA DELS SENYORS JUNYENT, MASRIERA Y BUSQUETS). — (Ballell f.)

DENTADURA

neta y bona y boca ben aromatisada exenta de mals microbis ab LICOR DEL POLO, el millor dentrífich

De la Companyia Guerrero-Mendoza

Aquest any la companyia Guerrero-Mendoza no haurà pas fet, de bon tros, una campanya brillant com un any enrer. Per les mostres qu'aleshores ens va oferir, semblava que la renaxensa del teatre poètic castellà d'ua empenta per convertir-se en un moviment formidable. Donchs, si haguessim de judicar per les dues obres que fins al present hem pogut judicar en l'actual temporada, diríem qu'aquella empenta ha topat ab qualque misteriosa diga que n'ha aturat l'impuls.

«El Alcázar de las perlas», del senyor Villaspesa, malgrat alguns esplays lfrichs de una certa forsa, va ser una obra més aviat obscura, l'argument de la qual era gayrebé impossible destriar; «La marquesa Rosalinda», del potent escriptor qu'es el senyor del Valle Inclán, es en cambi una joguina sense altre encís que la música dels versos, ni altra transcendència que la que pugui tenir en pintura un exquisit paysatge de ventall. Tot en aquesta obreta, es forma; y adhuch hi prenen una importància decisiva'ls colors y la calitat dels vestits.

Lo que hi hà es que, se tracti de l'obra que's tracti, un no pot menys qu'agrar als actors y actrius de la companyia la fè ab que treballen y el noble esforç ab que acompleixen llur missió.

Prescindint del repertori netament castellà, cal fer esment d'una comedia ab personatges de vaudeville, qu'ab el títol «Mi amigo Teddy» ens va presentar el senyor Thuiller el día del seu benefici. No es cap obra trascendental, però té un cert encís que li ve de la finor ab que'ls autors saben donar aspectes de lògica a la psicologia més superficial y falsa. En Thuiller, en el paper de protagonista, hi està deliciós, lo qual justifica que triés l'obreta pera'l seu benefici.

La senyora Guerrero, en el seu, va donar-nos «Locura de amor», drama que s'adapta perfectament a les seves facultats y a la manera de ser de tota la companyia que porta.

Festa helènica

A un casal del carrer del Carme qu'havia estat convent, hi viuen en familia una colla d'essers que no'n tenen: noys abandonats, adolescents que corrien perill d'esgarriarse pels trencacolls de la vida, joves que fins ho havien comensat a fer y algun dels quals sabia ja'l pà que donaven a la presó... Y allí s'eduquen y allí mengen y dormen y desde allí van y venen dels tallers hont treballen, guanyantse ab la suhor del front, la trassa de les mans ò l'esforç de la inteligencia, la consideració de llurs germans.

No's tracta, donchs, d'un asil, sinó de lo que indica'l nom de la institució: se tracta d'una Casa de familia.

En el gran pati de la qual, dirigida pels comediògrafs germans Corominas y ab la cooperació d'hostes y professors del casal, del sacerdot que n'es l'ànima, mossen Pedregosa, y d'algunes altes personalitats del nostre món intel·lectual, va celebrarse en una de les passades nits de revetlla una festa helènica, en la qual aquella colla de minyons

va representar ab molt major acort del que qualsevol hagués pogut sospitar, el *Filòctetes* de Sòfocles y *El cíclop* d'Eurípides, en traducció respectivament d'en D. Corominas y en Joseph Roca y Roca, cantant entre mitx *L'himne a Apol* bellament traduït per en Picó y Campamar.

Y hi va haver carreres a peu, y premis als vencedors, y foch de Sant Joan ab espetech de fochs d'artifici. Y hi va haver felicitacions per tots els qu'havien contribuït a la festa y especialment pel fundador de la benèfica institució, exemple únic, no sols al nostre país, sinó a Europa.

Sant Joan y Sant Pere. — L'amor al ayre lliure

Han passat les diades de Sant Joan y Sant Pere, ab llurs revetlles corresponents, y hem pogut comprovar altra vegada com creix entre'ls barcelonins l'afició als esplays al ayre lliure, facilitada entre les classes adinerades per l'automòbil y entre les populars pel tramvia elèctric. Quinz'anys enrer no arribaven a un deu per cent els barcelonins que haguessin estat al cim del Tibidabo; arribar a la Rabassada era poch menys llarch qu'anar a Blanes y una mica complicat. En cambi, avuy la proporció es a l'inversa; y encara podríem assegurar que els barcelonins que no han petjat la cima de la nostra montanya no arriben de bon tros a n'aquell deu per cent. Si la excursió es ja obligada adhuch entre'ls forasters catalans ò no catalans, per poch que tinguin unes hores sobreres.

No es extrany, donchs, que ja hi hagi qui sospita que a copia de progrés, s'haurà de tornar al teatre al ayre lliure; la gent fuig dels locals closos; quí sab donchs, si l'art, de braset ab l'higiene, se refugiarà en els anfiteatres de les valls?

D'espectacles

El moviment teatral comensa a ser escàs. Sols pot anunciarse la tornada d'en Sainati a Novetats després de la companyia Guerrero, y el debut al Tivoli d'una acceptable companyia italiana d'opereta.

Per lo demés, al Eldorado hi hà cinematògraf, al Principal hi hà cinematògraf y al Romea n'hi deurà haver per mica que hi hagi qui se'n vulgui encarregar. Y mentrestant, a la Plassa de Catalunya y ab el mateix títol que la plassa, s'ha inaugurat un nou local cinematogràfic, montat tan luxosament que ja hi hà qui'n diu el *Palau de la pel·lícula*.

L'imperi del cinematògraf segueix donchs fentse senyor dels ciutadans, montant els espectacles de major noblesa y els grans cafès, l'últim dels quals acaba de desaparèixer ab el de Novetats.

Natació

En la primera carrera de 100 metres pera debutants, celebrada'l diumenge passat en el Club de Natació «Barcelona» hi prengueren part catorze nadadors, els quals donaren prova d'esser bons lluytadors, ja que per ser la primera vegada que departien en concursos se portaren noblement.

El temps invertit en el recorregut fou de 1 minut 50 segons per Hener, qu'arribà primer; seguiren en ordre, a poca distancia l'un del altre, Gubert, Sangrà, Terol, Costa, Aysa, Vyaude, Kemper, Beuride y Daunels; arribant els quatre restants més distanciat.

Axí ens agrada veure a la joventut, que s'encarinyi ab el saludable deport de la Natació.

Publicacions rebudes

LES BEATES, diàlech festiu per Antoni de Cidón, ilustracions d'Artur Ballester Marco, número 2 de RONDALLES NOVES que's publica a València.

De les OBRES COMPLETES DE SHAKESPEARE traduïdes directament del anglès, anotades y comentades per Ciprià de Montoliu, que edita, ilustrades per Joseph Passos, el Centre editorial artístic de Miquel Seguí d'aquesta, hem rebut els quatre primers quaderns que donen bella mostra de lo que seràn els tres tomos de que's compondrà la referida colecció.

També s'han rebut en aquesta redacció un exemplar de la *GUÍA PRÁCTICA DEL GUARDIA BARCINO-MECUM*, treball de recopilació de molta utilitat pràctica, degut al oficial de la Guardia Urbana Joseph María Merino.

SANTA CLARA DE ASÍS per el P. Leopoldo de Cheraucé. Traducció del francès per una Religiosa Clarissa. E. Subirana. Barcelona.

Sobre la *Vita de S. Clara* de Tomàs Celano, contemporani de San Francesch y el seu primer cronista, ha construït l'autor aquesta obra, elegant, amena y d'alt valor espiritual, sense jamay traspasar els límits d'una biografia rigurosament històrica. No's tracta, donchs, d'una axuta historia crítica, ni d'investigacions erudites; sinó d'una gran

Perfumeria y objectes de tocador de totes marques y de tots preus.

apologia de la vida monàstica contemporània, puix axí com la vida del Salvador es la millor apologia del cristianisme, la vida de Santa Clara pot també considerarse com el més perfecte elogi de la vida monàstica, ja qu'aquesta dexeble del *Pobre d'Asís* es un exemplar perfecte de la religiosa contemplativa y com un exemplar pràctic de les seves excelencies.

LOS JUEGOS FLORALES DE VALPARAISO. Segundo Certamen, patrocinado por la Prensa, 1911. — Valparaíso, Lit. e Imp. moderna, de Scherrer y Herrmann. Plaza de la Justicia, 32.

Los Jochs Florals de Barcelona troben imitadors per totes parts del món, y en la bella ciutat de Valparaíso, de la República

QUALSEVOL

pot fabricar *Aygua de Colonia*, y a Espanya n'hi hà tantes com perfumeries y perruqueries; entre totes juntes no vénen la meytat que la de **ORIVE**. ¿Per què es axò? Per sa finura incomparable y sa gran economia. 3 rals frash; 2 litres 8'50 ptes.; 4 litres 16 ptes. Franca estació demanantla a França.

de Xile, s'ha probat també d'introduirhi la simpàtica festa, organisant-la les Redaccions dels diaris que s'hi publiquen. Dos anys fa ja que s'hi celebren y ara havem rebut lo volum corresponent al Certamen de 1911, que tingué lloch lo dia 15 de Setembre del mateix any. Conté la ressenya de la festa ab los retrats de la Reyna dels Jochs Florals, la hermosa senyoreta Blanca Soublette y dels poetes premiats Abel González, Alfredo Guillermo Bravo y M. Magallanes Moure, que obtingueren respectivament la Flor Natural y sos dos accèssits. Les composicions d'aquexos autors son ben apreciades, y després de sa inserció segueix la de les altres, també distingides y degudes als se-

nyors Montenegro, Rodríguez de la Vega, Velasco, Bravo y Samadhy.

Felicitem als periodistes de Valparaíso per sa iniciativa, desitgem que la hermosa festa dongui fruyts sabrosos y aghrim la remesa de l'agradable publicació ab que han vingut a donarnos compte de son segon Certamen.

GEOGRAFIA GENERAL DE CATALUNYA, dirigida per Francesch Carreras y Candi. — Alber Martín, editor.

Hem rebut fins al quadern 206 d'aquesta interessant publicació, qual elogi hem anat fent tantes vegades. Los darrers quaderns van consagrats a la descripció de la provin-

cia de Girona, feta a tota conciencia per nostre distingit amic D. Joaquim Botet y Sisó, un molt discret estudi sobre la llengua catalana degut a D. Ernest Moliné, lo comensament d'un altre relatiu a nostra Geografia Econòmica y Comercial de que s'ha encarregat D. Pere Estasén, y a la descripció política-històrica-social de que es autor D. F. Carreras y Candi.

Abunden en tots los quaderns los gravats referents a les poblacions descrites en lo text, axís com los mapes y planes que l'il·lustren, ab tot lo qual va resultant aquexa Geografia una obra ben completa y digna de ser recomanada. Cada quadern val cinquanta cèntims.

MARAGALL

Y LA SEVA OBRA DE PUBLICISTA

per MIQUEL S. OLIVER

PREU: DOS RALS

SE VEN A TOT ARREU

Fosfo.Glicokola
DOMENECH
FERRUGINOS
LECITINAD
PODEROS TONIC
RECONSTITUYENT
B. DOMENECH
Ronda S. Pau, 71.
BARCELONA

IMPOTENCIA
DE AMBOS SEXES
Radicalment curada a tota edat per les
PILDORAS OURANIA
Nou descobriment. - Immens èxit
Tractament energic y sens perill.
Curació garantida ab un sol frasc.
Envio discret. Preu del frasc 10 franchs.
Frac ab instruccions per correu, ptes. 12
En Barcelona: VIUDA de SALVADOR
ALSINA, - 4, Passatge del Crèdit.
LABORATOIRE NORDERN
— 31, passage du Havre, 31. PARIS. —

EL PAIS DEL PLER

Poema en cinch cants per

JOAQUIM RUYRA Y OMS

SEGONA EDICIÓ «»»» TRES PESSETES

HOMES

atacats d'enfermetats y debilitat nerviosa; deuen llegir sens falta el llibre premiat del Doctor metge Rumler, tractant de la «Debilitat nerviosa dels homes», segons els punts de vista més moderns, ab numerosos gravats y constant de 320 planes. Es un conseller verdaderament practic y útil y la millor guia pera arribar a la curació de la extenuació cervell-espinal, dels desordres nerviosos, de les conseqüències de passions perjudicials pera'ls nervis y en tots els casos de enfermetats específiques. El llibre (en llengua castellana) se remet de franch per la casa editorial, doctor Rumler, Ginebra, 669 (Suïssa), a qui envii pessetes 2, ab segells. Escrigui vostè avuy-mateix en espanyol a dit senyor.

Visions de la Palestina

PER

MIQUEL COSTA Y LLOBERA

Segona edició. Dues pessetes.

OBRA NOVA

ACABA DE SORTIR

PETITES FILOSOFIES

PER

CARLES DE FORTUNY

Volum de 120 planes en paper verjurat, coberta imitació pergami, relligat en rústica: 1'50 pessetes.

Se ven a les principals llibrerías y en aquesta Administració: Mallorca, 287. Barcelona.

IL·L·U·S·T·R·A·C·I·O CATALANA - FEMINAL - Mallorca, 287. Barcelona - Suscripció: Un any 30 pessetes - Extranger: 35 franchs

Reservats tots los drets de propietat artística y literaria

Paper de Fills d'A. Fàbregas

Establiment gràfic Thomas-Barcelona